

Марченко О.С., бакалавр
Київського національного університету
технологій та дизайну
Квіта Г.М., к.е.н., доц.
Київського національного університету
технологій та дизайну
Шіковець К.О., к.е.н., доц.
Київського національного університету
технологій та дизайну

СУЧАСНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ АНАЛІЗУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

Коронакриза внесла свої корективи не тільки в життєві плани мільйонів українців, а й в економіку країни, і, як наслідок, у ситуацію з безробіттям. Безробітними стали сотні тисяч громадян: як представників інтелектуальної праці, так і найпростіших професій. З початку дії карантину (з 12 березня по 20 серпня) статус безробітного отримали 431,8 тис. осіб, що на 67% більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Стан ринку праці та процеси у сфері зайнятості населення належать до соціально-економічних параметрів, що визначальним чином впливають на суспільний розвиток і конкурентоспроможність національної економіки. З однієї сторони, ринок праці – елемент економічної системи, від якого залежить вектор і темпи макроекономічної динаміки, а з іншої – він опосередковує вплив макроекономічної політики та макроекономічного розвитку на добробут населення та стан багатьох соціальних процесів.

Основними категоріями, що характеризують ефективність функціонування ринку праці є: економічно активне населення; економічно неактивне населення; безробітні та зайняті.

Одним з найважливіших показників, які характеризують стан ринку праці України є зайнятість населення. Характерною особливістю національного ринку праці за період з 2012 по 2020 роки є значне падіння чисельності економічно активного населення у віці 15-70 років відповідно з 20 894,1 тис. осіб до 17 724,3 тис. осіб. [1]

Оскільки зайнятість населення в Україні постійно знижується, варто

прослідкувати тенденцію щодо сфер зайнятості трудових ресурсів. Зайнятість населення в окремих галузях економіки визначається у відсотках від економічно активного населення, яке представлено часткою працездатного населення, безпосередньо зайнятого в суспільному виробництві.

Важливим показником, який визначає стан ринку праці та ефективність його функціонування з позиції держави є рівень безробіття, який в Україні становить на кінець 2020 року 9,4%. Варто зазначити, що це досить висока позначка, хоча нижча в порівнянні з показниками деяких країн Європейського Союзу на кінець 2020 року (Іспанія – 16 %, Італія – 10, Хорватія – 9,5).

Аналіз наведених даних демонструє постійне збільшення чисельності безробітних в Україні. В кожній частині України простежується різний рівень зайнятості населення.

Робимо висновок, що найвищий рівень зайнятості має Північна, Східна та Південна частина України (58,1-63,0%). Трохи нижчий рівень зайнятості має Центральна та Західна частина України (56,1-58,0%). Найнижчий рівень зайнятості на Крайньому Сході та Заході України (50,2-56,0%). Проведений аналіз рівня зайнятості за досліджуваний період дає підстави стверджувати, що спадна динаміка зазначених показників є погіршенням економічної та політичної ситуації в країні, ліквідацією багатьох підприємств, масового скорочення персоналу, що негативно впливає на функціонування ринку праці.

Зайнятість населення в окремих галузях економіки визначається у відсотках від економічно активного населення (працюючого), яке представлено часткою працездатного населення, безпосередньо зайнятого в суспільному виробництві.

У 2020 році найбільша кількість населення України була зайнята у таких видах економічної діяльності: оптові та роздрібні торгівлі та ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів – 22,30 %; у сільському, лісному та рибному господарстві – 17,92 %; у промисловості – 14,80 %. На ринку праці України спостерігаються позитивні тенденції щодо зростання зайнятості та скорочення безробіття. За даними Державної служби статистики України,

кількість зайнятого населення у віці 15 років і старше у I півріччі 2020 року становила 16,6 млн осіб, а рівень зайнятості – 51,4% [2].

За професійними групами: найбільший попит роботодавців спостерігається на робітників з обслуговування, експлуатації устаткування, представників найпростіших професій, працівників сфери торгівлі та послуг, кваліфікованих робітників з інструментом.

На 1 жовтня 2020 року кількість вакансій, заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості, у порівнянні з відповідною датою минулого року, зросла на 4% та становила 100,9 тис. одиниць. Крім того, у базі даних служби зайнятості містилася інформація про 29,8 тисяч пропозицій роботи, отриманих з інших джерел. [2]

У розрізі професій найбільший попит роботодавців спостерігається на кваліфікованих робітників – це водії, оператори котельні, машиністи (кочегари) котельної, швачки, електрогазозварники, електромонтери, слюсарі, трактористи, токарі, монтери колії, робітники з комплексного обслуговування будинків, дорожні робітники, малярі, муляри та столяри. Також затребувані працівники сфери послуг (продавці, кухарі, охоронники, офіціанти, помічники вихователя, молодші медичні сестри, бармени, перукарі, соціальні робітники, покоївки тощо). Залишається високим попит на професіоналів та фахівців з досвідом роботи - бухгалтерів, вчителів, лікарів, спеціалістів державної служби, вихователів, фармацевтів, інженерів різних галузей, інспекторів, провізорів, а також економістів. Серед найпростіших професій найбільш затребувані підсобні робітники, вантажники, прибиральники, двірники, укладальники-пакувальники, комірники, кухонні робітники та сторожі.

Література

1. Держслужба зайнятості про ринок праці в Україні. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhsluzhba-zajnyatosti-pro-rinok-praci-v-ukrayini-za-period-karantinu>.

2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.